

A tanárképzésben megszerezhető
kompetenciák
&
A dráma- és színháztudomány-tanár
képzési és kimeneti követelményei

8/2013 (I.30.) EMMI rendelet 2. melléklete alapján

Kaposi József

2014

A tanárképzésben megszerezhető kompetenciák

8/2013 (I.30.) EMMI rendelet 2. melléklete
alapján

A szempontok felsorolása a 8/2013. (I. 30.) EMMI rendelet(a tanári felkészítés közös követelményeiről és az egyes tanárszakok képzési és kimeneti követelményeiről) 2. számú mellékletéből való (A tanári felkészítés követelményei).

SZEMPONTOK
1. a tanuló személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesítése
2. a tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése
3. a szakmódszertani és a szaktárgyi tudás
4. a pedagógiai folyamat tervezése
5. a tanulás támogatása, szervezése és irányítása
6. a pedagógiai folyamatok és a tanulók értékelése
7. a kommunikáció, a szakmai együttműködés és a pályaidentitás
8. az autonómia és a felelősségvállalás

A tanuló személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesítése

☞ Ismeret

- ☞ Alapvető pszichológiai, pedagógiai és szociológiai tudás a személyiséggel és annak fejlődésével kapcsolatos nézetekről
- ☞ Ismeri a tanulók megismerésének módszereit.
- ☞ Ismeri a szaktárgy tanítása-tanulása során fejlesztendő speciális kompetenciákat ezek fejlesztésének és diagnosztikus mérésének módszereit

☞ Képesség

- ☞ Képes mindennapi pedagógiai szituációkat elemezni
- ☞ Képes olyan pedagógiai helyzeteket teremteni, amelyek az egyéni igények figyelembe vételével segítik elő a tanulók fejlődését
- ☞ Képes a szaktárgy tanulás kapcsán felmerülő egyéni nehézségek kezelésére

☞ Attitűd

- ☞ Nyitott a személyiségfejlesztés változatos módszereinek elsajátítására.
- ☞ Tiszteli tanulók személyiségét és az értéket keresi bennük

A tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése

☞ Ismeret

- ☞ Alapvető pszichológiai és szociológiai tudással rendelkezik a társadalmi és csoportközi folyamatokról
- ☞ Ismeri a csoportok és a tanulók társas helyzetére vonatkozó fontosabb feltáró módszereket

☞ Képesség

- ☞ Képes olyan pedagógiai helyzeteket teremteni, amelyek biztosítják a csoport közösséggé fejlődését és egészséges működését
- ☞ Képes a konfliktusok hatékony kezelésére.
- ☞ Segíti a csoporttagok szűkebb/ tágabb közösség iránti elkötelezettségének kialakulását, a helyi, nemzeti és egyetemes emberi értékek elfogadását

☞ Attitűd

- ☞ Elkötelezett az alapvető demokratikus értékek iránt
- ☞ Előítéletektől mentesen, mások értékeire nyitottan, inkluzív szemléletet érvényesítve végzi tanári munkáját
- ☞ Elkötelezett a nemzeti értékek és azonosságtudat iránt

A szakmódszertani és a szaktárgyi tudás

☞ Ismeret

- ☞ Ismeri az általa tanított terület ismeretelméleti, terminológiai alapjait és kapcsolatát más területekkel.
- ☞ Ismeri a szakmódszertan hazai és nemzetközi eredményeit, szakirodalmát, aktuális kérdéseit.
- ☞ Ismeri a szaktárgy tantervét, tanulási sajátosságait, belső logikáját.

☞ Képesség

- ☞ Képes szakmai témában szakszerűen kifejezni magát.
- ☞ Képes a szaktárgyi integráció megteremtésére.
- ☞ Képes az alkotó információ- és könyvtárhasználatra és az információ-kommunikációs technológia használatára.
- ☞ Szaktárgyi felkészültségével kapcsolatban önreflexióra és önkorrekcióra képes.

☞ Attitűd

- ☞ Elkötelezett a tanulók tudásának és tanulási képességeinek folyamatos fejlesztése iránt.
- ☞ Törekszik az aktív együttműködésre a szaktárgy, valamint más szaktárgyak tanáraival.

A pedagógiai folyamat tervezése

☞ Ismeret

- ☞ Tantervelméleti ismeretekkel rendelkezik.
- ☞ Ismeri a szaktárgy tanításának jogszabályi háttérét, és képes a NAT nevelési céljainak érvényesítésére.
- ☞ Ismeri a tananyag-kiválasztás és a rendszerezés szaktudományi, pedagógiai-pszichológiai és szakmódszertani szempontjait.

☞ Képesség

- ☞ Képes a rendszerszemléletű pedagógiai tervezésre.
- ☞ Képes saját munkáját a pedagógiai környezet- és a tanulók sajátosságai, valamint a tanulók fejlesztésére vonatkozó tantervi célkitűzések figyelembevételével.
- ☞ A tanulási-tanítási folyamatban felhasználásra kerülő taneszközöket és forrásokat képes kritikusan kezelni.

☞ Attitűd

- ☞ Fontosnak tartja az alapos felkészülést, tervezést és a rugalmas megvalósítást.

A tanulás támogatása, szervezése és irányítása

☞ Ismeret

- ☞ Ismeri a általános pedagógiai-pszichológiai képzésben tanuló módszerek szaktárgyi alkalmazásának lehetőségeit.
- ☞ Ismeri a szaktárgy kapcsán kialakítandó kompetenciák fejlesztésének módszereit, lehetőségeit
- ☞ Ismeri a különféle tanulási környezetek eredményességre gyakorolt hatásait

☞ Képesség

- ☞ Képes a céloknak megfelelő , átgondolt stratégiához illeszkedő módszereket és szervezési formákat választani, és megvalósítani
- ☞ Képes tanulást támogató tanulási környezet kialakítására
- ☞ A hagyományos és IKT-s taneszközök szakszerű alkalmazására egyaránt képes

☞ Attitűd

- ☞ Fontosnak tartja az önszályozó tanulás támogatását, a hozzá tartozó képességek fejlesztését
- ☞ Törekszik az LLL-el kapcsolatos pozitív attitűd kialakítására, és a tanulók tanórai, tanórán kívüli és iskolán kívüli tevékenységének összehangolására

A pedagógiai folyamatok és a tanulók értékelése

☞ Ismeret

- ☞ Szakszerű tudása van az értékelés funkciójáról, folyamatáról, formáiról és módszereiről
- ☞ Ismeri a fejlesztendő szaktárgyi kompetenciák mérésére és értékelésére alkalmas módszereket, eszközöket

☞ Képesség

- ☞ Képes az értékelés különböző céljainak és szintjeinek megfelelő értékelési formák, módszerek meghatározására és eredményinek felhasználására
- ☞ Képes figyelembe venni az értékelés hatásait a pedagógiai folyamat szabályozására
- ☞ Képes az országos, illetve a helyi mérési eredmények értelmezésére.

☞ Attitűd

- ☞ Elkötelezett a tanulást támogató, fejlesztő értékelés mellett

Kommunikáció, szakmai együttműködés pályaidentitás

☞ Ismeret

- ☞ Ismeri az osztálytermi kommunikációs sajátosságait, és tájékozott a szülőkkel, a pedagógiai munkáját segítő különféle szakemberekkel és a szakmai intézményekkel való együttműködés módjairól
- ☞ Ismeri a pedagógus szakma jogi és etikai szabályait, normáit.
- ☞ Tájékozott a lelki egészség megőrzésének elméleti és gyakorlati módszereiről.

☞ Képesség

- ☞ Szakmai szituációkban képes szakszerű, közérthető, nyílt és hiteles kommunikációra a pedagógiai folyamatok szereplőivel
- ☞ Képes felismeri saját kommunikációs nehézségeit és fejleszteni magát.
- ☞ Képes meghatározni saját szakmai szerepvállalását és reflektíven gondolkodni pedagógiai tapasztalatairól és nézeteiről.

☞ Attitűd

- ☞ Nyitott szakmai segítség elfogadására
- ☞ Kész együttműködni a kollégáival és szerepet vállalni a szaktárggyal kapcsolatos innovációs tevékenységben
- ☞ Elkötelezett a reflektívítás és a folyamatos fejlődés irányába.

Autonómia és felelősségvállalás

- ☞ Képes szakmája, a szaktárgyainak tanításával-tanulásirányításával kapcsolatos átfogó, megalapozó szakmai kérdések átgondolására és az ide vonatkozó források alapján megfelelő válaszok kidolgozására.
- ☞ Együttműködés és felelősségvállalás jellemzi szakmájával, szakterületével, illetve azok képviselőivel kapcsolatban.
- ☞ A végzett tanár jelentős mértékű önállósággal rendelkezik szakmája átfogó és speciális kérdéseinek felvetésében, kidolgozásában, szakmai nézetek képviselésében, indoklásában.

A dráma- és színházismeret-
tanár képzési és kimeneti
követelményei

A képzés célja

- ❧ „A képzés célja ... a dráma- és színházismeret elméleti, illetve gyakorlati tantárgyainak tanítására, az iskola pedagógiai feladatainak végzésére, pedagógiai kutatási, tervezési, fejlesztési feladatok ellátására képes tanárok képzése”

- ❧ További fontos célok
  - ❧ A pedagógiai és pszichológiai ismeretek integrált alkalmazása a tanulási-tanítási folyamat tervezése, szervezése, irányítása során
  - ❧ A tanulók színházismereti műveltségének fejlesztése
  - ❧ Felkészülés a tanulmányok doktori képzésben történő folytatására

A dráma-és színházismeret-tanár szakterületi tudása, készségei, képességei I.

- ☞ **A tanulói személyiség fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesítése terén**
  - ☞ Képes a tanulók önismeretének fejlesztése
  - ☞ Tiszteletben tartja a tanulók nemzeti, európai, etnikai, vallási és lokális azonosságtudatát
  - ☞ Képes a tanulók kommunikációs képességeinek, testi-térbeli biztonságának, idő- és ritmusérzékének fejlesztésére
- ☞ **Tanulói csoportok, közösségek alakításának segítése, fejlesztése terén**
  - ☞ Felkészült a különböző célú diákcsoportok szervezésére és vezetésére, művelődési alkalmak ismertetésére, a színházi előadás megtekintésének előkészítésére, színjátszó kör, színházi tevékenységformák létrehozására
  - ☞ Képes a csoportkohézió, a csoporton belüli feladatvállalások, a belső elosztású csoporttevékenységek kialakítására

A dráma-és színházismeret-tanár szakterületi tudása, készségei, képességei II.

☞ Szaktudományi, szakmódszertani és szaktárgyi tudás terén

- ☞ Ismeri a dráma- és színházismeret elméleti, valamint gyakorlati ismeretanyagát
- ☞ Ismeri a dráma- és színházismeret kutatómódszertanát.
- ☞ Felkészült drámajátékos és színházi jelenségek, formák, folyamatok, előadások elemzésére, összehasonlítására, következtetések megfogalmazására, értelmezésére

☞ A pedagógiai folyamat tervezése terén

- ☞ Ismeri a tananyag-kiválasztás és -rendszerzés szempontjait
- ☞ Képes a tanítandó tartalmak meghatározására, felépítésére, tervezésére, szervezésére, megvalósítására
- ☞ Ismeri a fontosabb színpadtechnikai eszközök biztonságos használatát

☞ A tanulási folyamat támogatása, szervezése és irányítása terén

- ☞ Ismeri az élményen keresztül történő megértéshez kötődő tanulási beállítódásokat és motiváció lehetőségét
- ☞ Ismeri a kifejezőképesség különböző formáinak fejlesztési módszereit
- ☞ Felkészült az tanulói ön- és társértékelés irányításában

A dráma-és színházismeret-tanár szakterületi tudása, készségei, képességei III.

- ❧ **A pedagógiai folyamatok és a tanulók értékelése terén**
  - ❧ Képes a tanulók, tanulócsoportok, munkafolyamatok, alkotótevékenységek személyre szabott, differenciált módszerekkel történő értékelésére
- ❧ **A szakmai együttműködés és a kommunikáció terén**
  - ❧ Együttműködik az adott oktatási-nevelési intézmény munkatársaival, a különféle művészeti tevékenységet folytató intézmények dolgozóival és a különféle befogadó tevékenységet elősegítő intézmények (múzeum, könyvtár stb.) dolgozóival
- ❧ **Elkötelezettség és felelősségvállalás a szakmai fejlődésre**
  - ❧ Elkötelezett a dráma- és színházismeret tanítása iránt
  - ❧ Elkötelezett az igényes tanári munkára, a folyamatos önművelésre
  - ❧ Részt vesz a szakterület meg- és elismertetésével járó munkában

A dráma- és színházismeret-tanár szak szakterületi ismeretei I.

☞ Szakmai alapozó ismeretek: 12–18 kredit

- ☞ szakmai műveltséget alapozó ismeretek (művészeti, filozófiai, etikai, társadalmi ismeretek)
- ☞ A NAT által megfogalmazott alapozó ismeretek
- ☞ a szakot alapozó szakmai ismeretek (pl. kommunikációs alapismeretek, kultúrtörténeti alapismeretek, dramatikus népszokások, művészetpedagógiai alapismerete ...)

☞ Szakmai törzsanyag ismeretkörei: 60–70 kredit

- ☞ Dráma- és színháztörténeti, dráma- és színházelméleti ismeretek,
- ☞ dramaturgiai, szerkesztési, a színházi előadás létrehozására vonatkozó ismeretek,
- ☞ a dráma- és előadás-elemzés különféle megközelítési módjai, dramatikus tevékenységek formái, céljai, alkalmazása,
- ☞ ...

A dráma- és színházismeret-tanár szak szakterületi ismeretei II.

- ☞ **A dráma- és színházismeret ismeretanyaga által közvetített általános és specifikus készségek és képességek**
  - ☞ A dráma- és színházismeret tanításának speciális igényei, lehetőségei a különféle életkorokban
  - ☞ Önálló ismeretszerzés a szakterületen, információforrások ismerete
  - ☞ Drámajátékos gyakorlati ismeretek, készségek, képességek fejlesztése
  - ☞ Felkészülés a tudományos munkára
- ☞ **A képzés során kialakítandó attitűdök**
  - ☞ A kulturális értékek elismerése, a nemzetiségi, vallási, kulturális különbségek tiszteletben tartása, más értékek elismerése
  - ☞ A demokrácia értékeinek elfogadása, a személyiségi jogok tisztelete
  - ☞ Elköteleződés a fejlődés fenntartható formái mellett, az életen át tartó tanulás szükségességének felismerése
  - ☞ A diákokat partnerként kezelő, gyakorlati megközelítésen alapuló, élménypedagógián keresztül dolgozó pedagógiai attitűd

A dráma- és színházismeret-tanár sajátos szakmódszertani (tantárgy-pedagógiai) ismeretei

- ☞ A drámajáték és a színházi ismeretek alkalmazási lehetőségei
- ☞ Tantárgy-pedagógiák, alkalmazott dráma- és színházpedagógia
- ☞ Dráma- és színházelmélet óra tervezése, vezetése, elemzése
- ☞ Színházművészeti ismeretek oktatásának elmélete és gyakorlata a művészetpedagógia keretein belül
- ☞ A reformpedagógiák, a dráma- és színházpedagógia
- ☞ Speciális pedagógia, a felzárkóztatás, a tehetséggondozás módszerei, a drámatechnikák lehetőségei ezeken a területeken
- ☞ Az írásbeli, szóbeli és gyakorlati érettségi vizsga feladatainak összeállításához és értékeléséhez szükséges ismeretek, képességek